

Vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2026 - 2028 taloussuunnitelman kehykset / Ramar för budgeten för år 2026 och ekonomiplanen för åren 2026 - 2028

Kunnanhallitus / Kommunstyrelsen 16.06.2025 § 223

273/02.02.01/2025

Valmistelija / Beredare: Talousjohtaja / ekonomidirektör Tuula Ahvonen, tuula.ahvonen(at)sipoo.fi

Kuntalain mukaan (13 luku 110 §) valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä talousarvio seuraavaksi kalenterivuodeksi ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarvion valmistelusta vastaa kunnanhallitus (KuL 7 luku 39 §) ja kukin toimielin omalla tehtäväalueellaan. Kuntalain mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseksi turvataan. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa.

Kehysesityksen mukaan kunnan tuloslaskelman osoittama tulos asetetaan pysymään nollana vuosina 2026-2028. Jotta talousarvio saadaan pidettyä tasapainossa, toimialoille on kehyksessä asetettu tehostamistavoitteet. Ilman näiden tehostamistavoitteiden saavuttamista Sipoon kunnan talous painuu alijäämäiseksi sekä talousarviovuonna 2026 että taloussuunnitelmavuosina 2026-2028.

Kehyskauden talouteen keskeisesti vaikuttavia painetekijöitä:

Veroennusteiden suunta on vuodelle 2026 laskeva ja vuosille 2027-2028 lievästi nouseva. Talousarvion kehyksen laadinnassa on verotulojen osalta lähtökohtana käytetty Kuntaliiton toukokuun 2025 veroennustetta. Kunnallisveroprosentti on kehyksen laadinnassa pidetty taloussuunnitelmavuosilla samalla tasolla kuin vuonna 2025 eli 6,6%:ssa. Kiinteistöveron osalta on kehykseen asetettu tavoite saada kiinteistörekisterin läpikäyntityön kautta vuoteen 2028 mennessä 300 000 euroa lisää tuloja.

VM:n ennakkollisen valtionosuuslaskelman mukaan valtionosuuksien odotetaan vuonna 2026 säilyvän lähellä vuoden 2025 tasoa. On huomattava, että valtionosuusuudistus tulee voimaan v.2027 alusta ja sen vaikutuksista Sipoon kunnan talouteen ei ole vielä tarkempaa tietoa. Taloussuunnitelmavuosien osalta on arvioitu valtionosuustulon tason pysyvän vuoden 2026 tasolla. Valtionosuuksiin voidaan katsoa sisältyvän kunnan talouden kannalta merkittävää riskiä ja epävarmuutta.

Kunnan toimintatuotoissa tulovirtaa on saatu kiinteän omaisuuden myyntivoitoista, ts. tonttimyynnistä yrityksille ja yksityisille. Yritystonttien puolella suurimmat kohteet on tällä hetkellä myyty tai vuokrattu, joten tonttimyynnistä saatavan tulovirran ennakoidaan realistisesti arvioiden jäävän euromääräisesti matalammaksi kuin talousarviotas 2025.

Kuntapuolelle on saatu sovittua palkkaratkaisu seuraavalle kolmelle vuodelle. Ratkaisun saavuttaminen turvaa työrauhan, mutta se on taloudellisesta näkökulmasta arvioiden kunnille kallis. Palkkojen ennakoidaan nousevan kolmen vuoden aikana lähemmäs 10 %. Tällä on

merkittävä vaikutus henkilöstökulujen ja sitä kautta myös toimintakulujen nousuun. Kustannuspaine koskee kaikkia toimialoja.

TE-uudistuksen myötä kunnille on tullut vuoden 2025 alusta lukien lisävelvoitteita työllisyyden järjestämiseen. Tämän uudistuksen euromääräisiä vaikutuksia on kehyksen laadinnan hetkellä vielä vaikea täysin arvioida, mutta vaikutuksen ennakoidaan olevan talousarvion kehyksen jaksolla merkittävästi negatiivinen. Talouden yleistä kääntymistä nousuun on odotettu, mutta käänteen alku on pitkittynyt. Pitkäaikaistyöttömyys on noussut ja tämä puolestaan tulee osaltaan heijastumaan kuntien talouteen ja maksuosuuksiin työttömyyden hoidossa.

Kunnan kiinteistöjen kustannukset nousevat taloussuunnitelmakaudella 2026-2028 ja tämä tulee nostamaan kaikkien toimialojen vuokratuloja. Kunnalle aiheutuu uusia kustannuksia Kerava-Sipoon Liikuntahallit Oy:n tiloista sekä vuoden 2027 alusta lukien käyttöön tulevasta Miilin liikuntahallista.

Kunnan investointitaso pysyy korkeana myös taloussuunnitelmavuosina. Talousarviossa TA2025 on investoinneille varattu -26,68 milj.euroa (Sipoon Veden osuus tästä -5,87 milj.euroa).

Vuosille 2026-2028 suunnitellut bruttoinvestoinnit (tuhatta euroa) ovat alustavasti seuraavat:

	v.2026	v.2027	v.2028
Kunta	-20,170	-21,945	-20,290
Vesiliikelaitos	-4,500	-4,500	-4,500
Yhteensä	-24,670	-26,445	-24,790

Korkea investointimäärä heijastuu rahoituskuluihin sekä tuloslaskelman poistoihin.

Talouden sopeuttamistavoite toimialoilla:

Talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2026-2028 vuosien kunnan tulos on asetettu tasapainoon, ts. nolaksi. Tasapaino on saavutettu allokoimalla kaikille toimialoille seuraavat sopeuttamistavoitteet (tuhatta euroa):

Toiminnan sopeuttamisen raami				2026	2027	2028
12 KH				-63	-29	18
13 Konsernipalvelut				-392	-153	82
14 Arki- ja vapaa-aika				-667	-282	144
31 Varhaiskasvatus				-730	-298	151
33 Koulutus				-1197	-527	251
40 YhYm				-1086	-407	227
Yhteensä				-4136	-1697	873

Vuoden 2026 osalta talouden kokonaissopeuttamistavoitteeksi arvioidaan 4,1 milj.euroa. Kumulatiivinen sopeuttamistarve vuosi 2027 mukaan lukien on arviolta 5,8 milj. euroa. Vuonna 2028 talous näyttäisi tämän hetkisen tiedon pohjalta hieman kohentuvan. Talouden sopeuttamistarvetta ei ole allokoitu Sipoon Vedelle, jonka tulee taksojensa kautta kattaa omasta toiminnastaan aiheutuvat kulut.

Talouden sopeuttaminen edellä kuvatulle tasolle edellyttää yksityiskohtaista sopeuttamistoimien suunnittelemista kaikilla toimialoilla sekä saavutettavien säästöjen että vaikutusten arvioimista. Talouden sopeuttamista voidaan tehdä joko pienentämällä kustannuksia tai lisäämällä tuloja. Investointeja tulee arvioida kriittisesti. Koska talouden sopeuttamisen euromäärä on suuri, aikataulu nopea ja toimialoittaiset mahdollisuudet tapahtuvat hitaammin, on toimialakohtainen jako viitteellinen ja voi muuttua talousarvion laadintaprosessin myötä.

Vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2026-2028 taloussuunnitelman keskeisiä lukuja on tarkemmin esitelty liitteessä 1.

Esittelijä / Föredragande Talousjohtaja / Ekonomidirektör Ahvonen Tuula

Ehdotus / Förslag Kunnanhallitus päättää hyväksyä kehyksen vuosille 2026-2028 ja antaa toimialoille tehtäväksi valmistella suunnitelma talouden sopeuttamiseksi.

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna ramarna för åren 2026-2028 och uppdrar åt sektorerna att utarbeta en plan för ekonomisk anpassning.

Käsittely / Behandling Kunnanhallitus piti neuvottelutauon klo 17.30-17.40.

Esittelijä muutti ehdotustaan seuraavasti:

"Kunnanhallitus päättää hyväksyä talousarvion kehyksen vuosille 2026-2028 muutettuna siten, että vuosi 2026 on 2 milj. euroa alijäämäinen ja antaa toimialoille tehtäväksi valmistella suunnitelma talouden sopeuttamiseksi."

Ritva Tarvainen ehdotti, että esittelijän alkuperäinen ehdotus hyväksytään.

Tuomo Repo kannatti Ritva Tarvaisen ehdotusta.

Puheenjohtaja totesi, että asiassa oli tehty kannatettu vastaehdotus, minkä vuoksi oli äänestettävä.

Puheenjohtaja ehdotti, että esittelijän muutettua ehdotusta kannattavat äänestävät "jaa" ja Ritva Tarvaisen vastaehdotusta kannattavat äänestävät "ei". Esitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Äänestys:

Esittelijän muutettu ehdotus "jaa" – 9 ääntä: Sonja Hällfors, Mari Nikkanen, Mikael Therman, Tim Kankfelt, Esa Kantee, Tuomas Alaterä, Carola Juselius, Johanna Muurinen, Caroline Högel-Starck

Ritva Tarvaisen vastaehdotus "ei" – 2 ääntä: Ritva Tarvainen, Tuomo Repo

Puheenjohtaja totesi, että esittelijän muutettu ehdotus hyväksyttiin äänin 9-2.

Kommunstyrelsen höll en förhandlingspaus kl. 17.30-17.40.

Föredraganden ändrade sitt förslag enligt följande:

"Kommunstyrelsen beslutar godkänna ramarna för budgeten för åren 2026-2028 med ändringar så att år 2026 har ett underskott på 2 milj. och

ger till uppdrag åt sektorerna att utarbeta en plan för ekonomisk anpassning.”

Ritva Tarvainen föreslog att föredragandens ursprungliga förslag godkänns.

Tuomo Repo understödde Ritva Tarvainens förslag.

Ordföranden konstaterade att det gjorts ett understött motförslag och att omröstning därför var påkallad.

Ordföranden föreslog att de som understöder föredragandens ändrade förslag röstar "ja" och de som understöder Ritva Tarvainens motförslag röstar "nej". Förslaget godkändes enhälligt.

Omröstning:

Föredragandens ändrade förslag "ja" – 9 röster: Sonja Hällfors, Mari Nikkanen, Mikael Therman, Tim Kankfelt, Esa Kantee, Tuomas Alaterä, Carola Juselius, Johanna Muurinen, Caroline Högel-Starck

Ritva Tarvainens motförslag "nej" – 2 röster: Ritva Tarvainen, Tuomo Repo

Ordföranden konstaterade att föredragandens ändrade förslag godkändes med rösterna 9-2.

Påttös / Beslut

Kunnanhallitus päätti hyväksyä talousarvion kehyksen vuosille 2026-2028 muutettuna siten, että vuosi 2026 on 2 milj. euroa alijäämäinen ja antoi toimialoille tehtäväksi valmistella suunnitelma talouden sopeuttamiseksi. Kommunstyrelsen beslutade godkänna ramarna för budgeten för åren 2026-2028 med ändringar så att år 2026 har ett underskott på 2 milj. och gav till uppdrag åt sektorerna att utarbeta en plan för ekonomisk anpassning.

Liitteet / Bilagor

Liite Bilaga 1 - Talousarviokehys 2026_Kh 16.6.2025 päivitetty § 223